

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

**Základní škola T. G. Masaryka Fulnek, Masarykova 426,
okres Nový Jičín**

Adresa: Masarykova 426, 742 45 Fulnek

Identifikátor školy:600 138 160

Zřizovatel: Město Fulnek, Komenského náměstí 12, 742 45 Fulnek

Školský úřad Nový Jičín, Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín

Termín konání inspekce: 3. – 6. říjen 2000

Čj.	144 257/00-11128
Signatura	on4cu109

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Ve školním roce 2000/2001 zabezpečuje Základní škola T. G. Masaryka ve Fulneku výuku 376 žáků, přičemž na obou stupních je stejný počet –188 žáků. Pouze 124 z nich je místních, ostatní dojíždí z 15 okolních obcí. Vyučování je organizováno v sedmnácti třídách s průměrným počtem 22 žáků. Jedna třída se sloučeným 1. a 2. ročníkem je umístěna na elokovaném pracovišti v budově bývalé základní školy ve Stachovicích. S výjimkou

1. ročníku a 2. ročníku, kde je pouze jedna třída, jsou v každém ročníku vždy dvě souběžné třídy. Z hlediska právní formy je škola zálohovou organizací.

Součástí školy jsou odloučené pracoviště ve Stachovicích č. 95, školní družina, školní klub a jídelna (obědy připravuje Mateřská škola U Sýpky ve Fulneku). Areál školy tvoří původní budova s přístavbami, kde je potřebný počet učeben, odborných pracoven i odpovídající sociální zázemí. K dispozici jsou dvě tělocvičny, hřiště a školní pozemek.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Byly navštíveny hodiny českého jazyka všech přítomných vyučujících ve 4. až 9. ročnících. Úroveň zhlédnutých hodin byla až na výjimky vyrovnaná, dvě hodiny byly hodnoceny jako vynikající a příkladné.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka korespondují s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola a jsou stanoveny v její nejnižší hodnotě. Tematické plány byly vypracovány v souladu s učebními osnovami mnohdy jen v obecné rovině a neadresně vůči jednotlivým třídám. Ve výuce 4. a 6. třídy byla zjištěna duplicita obsahu a nejednotné požadavky. Škola nenabízí v oboru český jazyk žádný volitelný ani nepovinný předmět, příprava žáků 9. tříd na přijímací zkoušky je řešena formou zájmového kroužku. Základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Ze sedmi navštívených učitelů splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti čtyři, dva mají pouze pedagogickou způsobilost, jedna dálkově studuje. Hospitace, až na jednu výjimku, potvrdily převážně dobrou metodickou i odbornou připravenost učitelů. Předmětovou komisi českého jazyka na 2. stupni tvoří tři kvalifikované vyučující, na 1. stupni je problematika českého jazyka řešena v rámci metodického sdružení 1. stupně. Projednávaná tematika se týká především organizačních záležitostí, méně již metodické nebo výukové problematiky. Metodické orgány garantují rovněž pedagogické vedení začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů. Spolupráce určených dvojic začínající a uvádějící učitel je pojata formálně, což se projevilo v podobě nedostatků v hospitovaných hodinách. Součástí systému ověřování znalostí žáků jsou výstupní prověrky učiva daného ročníku, kvantitativní a formální stránka prací není stanovena. S jednou výjimkou procházejí všechny žákovské písemnosti kontrolou, hodnocením a následnými opravami.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je na standardní úrovni. Výuka předmětu probíhá v kmenových třídách, které poskytují dostatečné podmínky pro veškeré zvolené vyučovací metody a formy. Učebny jsou zařízením i výzdobou, zvláště na 1. stupni, pedagogicky podnětné. V hodinách českého jazyka jsou užívány schválené učebnice. Výuka předmětu je zajištěna běžnými schválenými pomůckami lexikálního a odborného charakteru,

učitelé mohou užívat souvislou četbu ze žákovské knihovny, alternativní texty, jazykové příručky a cvičebnice. Tyto materiály jsou většinou velmi opotřebované. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, v hodinách byl v několika případech účelně použit zpětný projektor. Z didaktických pomůcek byly v hodinách použity učebnice, často pracovní listy, velmi málo se pracovalo na tabuli. Užívání počítačů pro přípravu učitelů na vyučování ani pro samotnou výuku českého jazyka není z personálních a organizačních důvodů zatím prováděno.

Dělení tříd na skupiny v jazyce českém není zavedeno, i když některé třídy jsou početnější. Po organizační stránce převládala u vyučujících metodická zdatnost, tvořivost se projevila u dvou vyučujících na druhém stupni. Výuka byla řízena promyšlenými a srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byl, až na jednu hodinu, v zásadě přiměřený náročnosti učiva. I když se na 2. stupni jednalo o třídy s vysokým počtem integrovaných žáků, byla výuka založena na frontálních metodách. Málo častá byla snaha o individuální přístup k méně zdatným nebo pomalejším žákům, náležitá pozornost nebyla věnována ani žákům s rychlejším tempem práce. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky. Ne vždy zbýval časový prostor na shrnutí učiva, závěrečné hodnocení práce třídy se zaměřovalo spíše na aktivitu jednotlivých žáků, ne však na splnění vytýčeného cíle. Ve dvou případech nebyl cíl úplně splněn pro špatný odhad délky probíhajících činností, téma bylo zadáno k dopracování jako domácí úkol. Organizace hodin umožňovala podíl samostatné práce, žáci byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. V hodinách byly aplikovány tradiční a osvědčené postupy, ale také tvořivé vyučovací metody a organizační formy. Byla sledována práce ve dvojicích, skupinách i formy individuálních úkolů. Vystavené práce na chodbách a ve třídách dokumentovaly užití projektové výuky, ve dvou sledovaných hodinách byla užitá integrovaná výuka předmětů český jazyk-občanská výchova-rodinná výchova a český jazyk-výtvarná výchova. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat různými metodami procvičování, mnohdy velmi zajímavými. Naprosto chyběly relaxační chvílky, ani pracovní aktivity nebyly ve všech třídách střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Jednotlivé fáze výuky byly za sebou logicky řazeny, ne ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách byl čas efektivně využíván. S výjimkou jedné vyučující bylo učivo interpretováno správně, příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli, i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na dobré úrovni. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů vyjadřovali pozitivní postoje. Žáci prokazovali aktivitu, snahu a znalosti. Činnosti většinou nebyly (až na výjimky při jazykovém rozboru a čtení) spojeny s dílčí nebo shrnující klasifikací, hodnocení výkonu při splněném úkolu proběhlo většinou z pozitivního hlediska.

Ne ve všech hodinách byli žáci aktivizováni vstupními motivačními metodami, ani další posilování pozornosti při změnách činností nebylo pravidlem. V této problematice byly mezi vyučujícími značné rozdíly, zvláště vynikly hodiny dvě hodiny slohu. Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si také zpětně porovnat výsledky. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu, žáci byli vedeni ke zdůvodňování správných tvarů.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky i učiteli přijata. Žáci měli možnost vyjádřit vlastní názor, ne ve všech hodinách byl vytvořen prostor pro jejich souvislý slovní projev a pro podnětnou interakci. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla velmi dobrá. Totéž se týká i jejich neverbálních projevů. Téměř u všech vyučujících byl znatelný pozitivní a citlivý přístup, žáci byli osobnostně respektováni. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků převládal kladný vztah k výuce a zvláště k některým učitelům.

Při výuce českého jazyka byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako průměrné. V oblasti motivace a hodnocení byla podhodnocena úloha úvodní motivace a průběžné aktivizace žáků. V oblasti interakce a komunikace se projevil především menší prostor pro diskusi. Problematika plánování, přípravy výuky, vzhledem ke značně formálním tematickým plánům, je hodnocena jako průměrná. V oblasti organizace a užitých vyučovacích forem a metod se projeví rezervy ve vnitřní diferenciaci třídy, v malém respektování individuálního tempa žáků, převládalo frontální vyučování. Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

Hospitace se uskutečnily v sedmi vyučovacích hodinách, z toho čtyři v anglickém a tři v německém jazyce, a to u pěti učitelů, ve všech ročnících, kde se cizí jazyky vyučují.

Vyučující se řídí tematickými plány zpracovávanými na základě používaných učebnic a s časovou dotací i vzdělávacími cíli stanovenými dle učebních plánů a osnov ve vzdělávacím programu Základní škola. Předmětová komise cizích jazyků koordinuje výuku tak, aby byla zajištěna její kontinuita a nedocházelo k obsahové duplicitě. Perspektivní i bezprostřední příprava pedagogů se přizpůsobuje věkovým zvláštěm a především potřebám žáků se specifickými poruchami učení.

Odborná a pedagogická způsobilost dvou vyučujících německého jazyka je v souladu s právními předpisy, jeden učitel německého a jedna učitelka anglického jazyka splňují pouze požadavky na pedagogickou způsobilost, jedna vyučující angličtiny nesplňuje požadavky odborné ani pedagogické způsobilosti. Tyto skutečnosti odporují vyhlášce §2 odst. 4 vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Uvedené nedostatky jsou u všech tří vyučujících kompenzovány dobrou praktickou znalostí jazyka. Výuce cizích jazyků slouží vedle kmenových tříd ještě tři vyčleněné učebny se standardním vybavením didaktickou technikou, z nichž jedna je využívána také pro český jazyk a literaturu. Značnou část nástěnné výzdoby představují výtvarné práce žáků. Vyučující mají k dispozici přenosné magnetofony, které byly ve většině hodin funkčně využity k nácviku poslechu nebo ke kontrole a rozboru chyb v mluveném projevu žáků. Učebnic schválených MŠMT má škola dostatek. Postupně se pořizují slovníky a podle finančních možností také audio a videonahrávky. V současné době škola neodebírá cizojazyčné časopisy, učitelé však připravují a používají různé textové materiály, které si kopírují, a další didaktické pomůcky zhotovované svépomocí. Rozložení hodin cizích jazyků v rozvrhu vyhovuje psychohygienickým zásadám, celkové podmínky výuky jsou však ztíženy poměrně vysokým procentem dětí se specifickými poruchami učení a v několika případech také velkým počtem žáků ve skupinách pro výuku cizích jazyků.

Hospitované vyučovací hodiny byly strukturovány tak, že v nižších třídách docházelo k častějšímu střídání činností s uplatněním zásady názornosti, zpestřováním výuky písničkami a využitím přirozené hravosti a soutěživosti dětí, které se někdy více soustřeďovaly na formu těchto činností než na vlastní obsah učiva. Naproti tomu základní část vyučovacích jednotek ve vyšších ročnících představovala „klasická“, frontální výuka provázená výkladem, četbou a procvičováním podle učebnice. Učivo bylo voleno adekvátně zdrojům i úrovni školy, bylo podáváno věcně správně, navazovalo na látku, kterou žáci znali nebo měli znát. Efektivita výuky byla ovlivňována přizpůsobováním se potřebám žáků s poruchami učení, což mělo za následek, že i ostatní žáci byli často pasivní, v očekávání, jaké další úsilí pedagogové vyvinou někdy se dopouštěli základních chyb nebo projevovali prostou neznalost tam, kde měli mít učivo bezpečně zvládnuto. Nevyužívali tak prostoru, který jim byl poskytován pro vlastní projev, ani možnosti úspěšně uplatnit své schopnosti.

Učitelé se snažili motivovat žáky jak přístupností a přitažlivostí samotného obsahu učiva, tak formou jeho předávání. U starších žáků působili také apelem a domluvou s důrazem na důležitost dobře ovládat cizí jazyk. Prověřování znalostí a dovedností mělo spíše charakter jejich společného opakování, procvičování a upevňování než zkoušení s klasifikací a bylo provázeno širším slovním hodnocením. Korekce chyb byla prováděna s pedagogickým taktem a takovým způsobem, aby žáci neměli pocit neúspěchu. Ve dvou skupinách bylo využito také sebehodnocení a hodnocení spolužáky.

Ačkoli ve všech skupinách učitelé působili klidně, s porozuměním pro konkrétní situaci, takže nebyly zaznamenány zjevné překážky pro interakci a komunikaci ve vztahu učitel-žák ani mezi žáky navzájem, byly projevy a reakce žáků v jednotlivých třídách značně rozdílné. Asi v jedné třetině hospitované výuky byli žáci aktivní a komunikativní, jinak spíše zdrženliví v projevu, občas i nejistí, jakoby poznamenaní trémou, což mohlo být ovlivněno přítomností cizí osoby. Pro rozvíjení komunikativních dovedností se škola pravidelně zúčastňuje konverzačních soutěží s postupem do okresního kola. Žáci školy se svými pracemi podíleli na výstavce Evropská unie očima dětí (modely známých staveb Vídně, mapa Velké Británie s doprovodným textem). V loňském a letošním školním roce byl pro zájemce zorganizován poznávací zájezd do Vídně.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální, materiální a psychohygienické podmínky, organizace a průběh výuky jako průměrné, přičemž pozitiva převažují na straně pedagogů, negativa na straně žáků.

Souhrnně je výuka cizích jazyků hodnocena jako průměrná.

Matematika a vybrané přírodovědné předměty

Podle předloženého učebního plánu na školní rok 2000/2001 je týdenní hodinová dotace pro jednotlivé předměty dodržena. Pro matematiku je stanovena ve všech třídách 2. stupně v nejnižší hodnotě 4 hodin, posilována dělením výuky není ani ve třídě VII. B, kde je 28 žáků. Výuka se řídí tematickými plány učiva, které učitelé zpracovávají podle osnov vzdělávacího programu Základní škola a které koordinuje na 1. stupni metodické sdružení, na 2. stupni předmětová komise matematiky. Tak je zamezeno obsahové duplicitě a zajištěna návaznost učiva jednotlivých ročníků. V plánech zpravidla není začleněna časová dotace pro opakování učiva, písemné práce a jejich rozbor, případně je i pro větší tematický celek uveden pouze celkový počet hodin, ve kterém má být učivo žáky zvládnuto. Nepovinné předměty se zaměřením na matematiku, fyziku a chemii zavedeny nejsou, příprava k přijímacím zkouškám je umožněna v zájmovém kroužku. O žácích se specifickými poruchami učení jsou vyučující informováni. V průběhu vyučování se individuální přístup, například formou respektování tempa nebo množstvím úloh, zjevně neprojevoval.

Pro výuku na 1. stupni základní školy nemají požadované kvalifikační předpoklady tři učitelé. Dvě studují 3. ročník PF Ostrava (specializace 1. stupeň), další má pouze pedagogickou způsobilost. Tím je porušena výše uvedená vyhláška o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Na 2. stupni vyučují matematiku čtyři učitelé, z nichž jedna je absolventkou vysoké školy nepedagogického zaměření a nemá tedy požadované kvalifikační předpoklady. Obě vyučující fyziky a chemie jsou kvalifikované. Jedna učitelka zahájila letošním školním rokem svou praxi, krátkodobě učí většina nekvalifikovaných učitelů. Scházející odbornost i pedagogická zkušenost byla v některých hodinách příčinou věcných i metodických nedostatků.

Matematika je převážně vyučována v běžně uspořádaných, standardně vybavených kmenových učebnách, z nichž jedna je vyčleněna jako odborná pracovna. K dispozici přírodovědným

předmětům jsou rovněž odborné pracovny s potřebným vybavením pro laboratorní práce a s videotechnikou (vnitřní televizní okruh, televizor, video, zpětný projektor). Součástí výzdoby jsou metodické materiály, aktuální a rozšiřující informace k učivu. Škola má dostatek učebnic, tituly starších vydání jsou postupně nahrazovány a doplňují tak souvislou řadu jednoho nakladatelství. Mezi učebními pomůckami převažují pomůcky zastaralé, mnohé z nich již nepoužitelné. V současné době připravují správci sbírek jejich vyřazení. Aktualizace a doplnění sbírek, tištěných didaktických materiálů a odborné literatury je žádoucí. Vybavení didaktickou technikou je velmi dobré, zejména zpětné projektory byly využívány poměrně často. K přípravě učebních materiálů využívají učitelé ve značné míře také kopírovací techniku. Nedostatkem je scházející vybavení kvalitní výpočetní technikou. Osm starších typů osobních počítačů slouží výuce informatiky, jeden k vedení agendy školy. Potřeby školy jsou tímto vybavením pokryty pouze částečně.

Hospitace se uskutečnily v devíti hodinách tříd 4. – 9. ročníku. Kvalita hodin odpovídala pedagogické zkušenosti a metodické vyzrálosti jednotlivých učitelů. Jedna hodina byla hodnocena jako vynikající, ostatní v rozmezí velmi dobrá a průměrná. Na všechny navštívené hodiny byli učitelé připraveni, obecně lze konstatovat menší promyšlenost činností směrem k žákům. Výukový cíl odpovídal standardu vzdělávání a možnostem žáků dané třídy. Hodiny měly klasickou stavbu a byly postaveny na jistotu. V jednotlivých fázích výuky převažovaly standardní vzdělávací postupy jako je výklad a řízená samostatná práce žáků. Při frontální výuce uplatňovali vyučující slovní a písemné vyučovací metody, v jedné hodině byla sledována skupinová práce. Relaxační techniky nahrazovali učitelé 1. stupně tělovýchovnými chvilkami, ve vyšších ročnících učitelé jednostranné zatížení žáků (např. změnou organizace výuky případně výukových činností) nekorigovali. Podíl samostatné práce žáků byl dostatečný, diferenciací množstvím případně náročností úkolů využívána nebyla, i když cílem výuky bylo zpravidla zvládnutí základních algoritmů a matematických postupů. Žáci řešili numerické úlohy v pracovních sešitech, na pracovních listech i na připravených tabulích, ve vyšších ročnících efektivitu hodiny podpořila i práce s didaktickou technikou. K názornosti výuky přispívaly vhodné učební pomůcky, avšak převažující výklad pouze zprostředkoval předávání informací. Prostor pro samostatné aktivní učení nebyl dostatečný, žáci byli příliš vedeni, pouze v jednom případě se výrazně aktivně podíleli na sebevzdělávání, prostřednictvím problémových úloh byli vedeni k diskusi a vyslovení závěrů. Samostatná práce byla ve všech navštívených hodinách provázená průběžnou, případně následnou kontrolou výsledků. Žákům byla poskytována individuální pomoc, klasifikace výkonu prováděná nebyla. Žáci prokazovali schopnost aplikace osvojených postupů a odpovídající dovednosti. Nedostatky se vyskytly v několika hodinách v odborné terminologii a metodickém postupu řešení slovních úloh. Ve fyzice a chemii byla při seznamování žáků s novým učivem vhodně využita didaktická technika a další metodické pomůcky. S využitím frontálních pokusů a aplikací teoretických poznatků na přírodní jevy si žáci vytvářeli logický a ucelený systém vzájemných souvislostí. Špatný odhad délky činností zapříčinil v jedné z hodin, že její cíl nebyl splněn.

Motivačně byly hodiny méně výrazné, úvodní motivace nebyla vždy z pohledu žáků dostatečná a ne vždy navodila potřebnou atmosféru. V některých hodinách učitelé vzbuzovali aktivitu žáků vhodnými podněty např. demonstračními pomůckami, úlohami spojenými s jinou činností (kreslením), prací s didaktickou technikou nebo střídáním forem práce. Ve vyšších třídách žáky podněcovala průběžná kontrola a individuální pomoc. Hodnocení žákovských výkonů a pozitivně působící podněty (pochvala dílčího výkonu, vyzvednutí aktivity či dílčího úspěchu) byly aplikovány výjimečně, stejně jako závěrečné hodnocení výsledků vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny.

Výuka měla klidný, pracovní charakter. Zjevná byla tendence dát žákům především základní

sumu vědomostí a dovedností. V dostatečné míře nebyla rozvíjena komunikace učitel-žák, prostor pro diskusi byl vytvořen ojediněle, až na výjimky byli žáci příliš vedeni. Verbální a neverbální projev vyučujících byl převážně pohotový a na dobré úrovni. Z klidného vystupování učitelů a reakcí žáků lze usuzovat na přirozenou autoritu a pozitivní vzájemné vztahy učitel – žák.

Plánování a příprava výuky, probíhá v souladu s učebním plánem a osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Personální zabezpečení výuky nekvalifikovanými učiteli je částečně kompenzováno jejich pedagogickou způsobilostí, případně dálkovým studiem. Nedostatek finančních prostředků neumožňuje v plném rozsahu aktualizovat učebnice, obnovit učební pomůcky a doplnit scházející odbornou a pedagogickou literaturu. Převažující standardní vzdělávací postupy jsou pro žáky méně podnětné a nezohledňují jejich individuální možnosti a předpoklady. Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena jako průměrná.

Plánování a příprava výuky, stejně jako materiální a personální podmínky, organizace, formy, metody, motivace, hodnocení jsou hodnoceny jako průměrné, interakce a komunikace jako velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání v matematice a přírodovědných předmětech hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

V souhrnu je kvalita vzdělávání sledovaných předmětů hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Základním článkem plánovacího systému je celoroční plán práce na školní rok 2000/2001, který pokrývá všechny oblasti práce školy. Stanovené priority vycházejí z analýzy podmínek školy, rozsah nabídky zájmových činností reaguje na jinak omezené možnosti aktivního vyplnění volného času žáků v rámci města. Dlouhodobé cíle sledují průběh výchovně-vzdělávacího procesu a jeho výsledky, jsou orientovány na osobnost žáka (rozvoj talentů) a na posílení vazeb na vnější okolí (spolupráce s rodiči, prezentace školy na veřejnosti). Plán není termínovaný, zodpovědnost, prostředky a dílčí úkoly směřující k jejich realizaci jsou uvedeny. V příloze je obsahově zajímavý návrh projektů a projektového vyučování, kde je uveden název, zapojená věková skupina žáků a zodpovědní učitelé. Dílčí plány (např. práce metodických orgánů a výchovných poradců) nejsou součástí dokumentace vedení školy. Jsou však zpracovány a zástupci jednotlivých poradních orgánů byly předloženy. Celoroční úkoly jsou aktualizovány v měsíčních plánech, na kterých se, stejně jako na přípravě ročního plánu, podílejí svými připomínkami zástupci poradních orgánů.

Výuka probíhá podle učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků, který byl s učiteli jednotlivých předmětů projednán. Vzdělávací nabídka je dotvářena podle možností školy, zájem žáků a požadavky rodičů již déle nebyly ověřovány. Nově je zavedena formou volitelných a nepovinných předmětů výuka informatiky.

Pro 22 žáků se specifickou poruchou učení jsou zpracovány individuální učební plány. Tito žáci jsou do výuky integrováni v rámci tříd. Jejich reedukace probíhá mimo vyučování, v souvislém časovém bloku doporučeném pedagogicko-psychologickou poradnou na dobu

jednoho týdne (např. 45 minut, případně 2krát 45 minut), což je vzhledem k neúměrnému zatížení žáků nevhodné.

Pozitivním zjištěním je bezprostřední reakce ředitele na podnět k úpravě organizace nápravy poruch učení. Souhlas se změnou projeví rodiče písemnou formou.

Organizování

Součástí organizační struktury jsou odborné poradní orgány (metodické sdružení 1. stupně, předmětová komise matematiky, českého jazyka a cizích jazyků, aktiv třídních učitelů). Vedení školy je rozšířeno o jejich zástupce, pravidelných měsíčních porad se účastní i vedoucí vychovatelka a školník. Od školního roku 1999/2000 pověřil ředitel výkonem funkce výchovného poradce tři učitele a specifikoval jejich zaměření (prevence negativních jevů, profesní orientace, specifické poruchy učení). Jmenoval tak tři výchovné poradce, z nichž žádný dosud neabsolvoval kvalifikační studium. Z předložených plánů poradních orgánů je zřejmé, že zabezpečují převážně záležitosti organizačního charakteru bez udělených pravomocí. Pouze na některé zástupce nižších stupňů řízení jsou v plném rozsahu přeneseny kompetence (zástupkyně ředitele, školník), dodatečně zpracoval ředitel kompetence vedoucích metodických orgánů. Povinnosti učitelů a třídních učitelů směrem k bezpečnosti žáků, dodržování psychohygieny a k zajištění provozu školy jsou obsahem dokumentu Ustanovení pro učitele. Organizační struktura zabezpečuje oboustranný přenos informací směrem mezi vedením školy a pedagogickým kolektivem.

Povinná dokumentace školy je vedena na předepsaných tiskopisech, avšak její úroveň nemá požadovanou kvalitu. Byly zjištěny formální nedostatky ve vedení třídních výkazů, třídních knih a katalogových listů. Scházející žádosti rodičů k rozhodnutí ředitele o odkladu školní docházky byly v průběhu konzultace inspekční zprávy předloženy. Dosud není podle pokynu Školského úřadu v Novém Jičíně dořešen problém, kdy osm žáků 5. – 9. ročníku opakovalo v dřívějších letech ročník v rozporu s § 9 odst. 7 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů.

Informace uvnitř školy jsou s využitím různých zdrojů (měsíčních plánů, provozních a operativních porad, pedagogických rad a schůzek metodických orgánů) předávány rychle a úplně. Kromě aktuálních zpráv se informace vztahují k výukovým a organizačním záležitostem daného období, analýzu provádí ředitel a vyslovuje i závěry. Zápisy z porad jsou neveřejné a slouží vedení k hodnocení jednotlivých akcí. Přístup pracovníků k písemným materiálům je vyřešen stejně jako ochrana důvěrných údajů a osobních dat. Přenos poznatků ze vzdělávacích akcí je zajištěn, jejich realizace ve vyučovacím procesu se v hospitovaných hodinách výrazně neprojeví. Převážnou část informací poskytují žákům třídní učitelé v třídnických hodinách a určený výchovný poradce. K tomuto účelu slouží rovněž aktuální nástěnky na chodbách a školní časopis Školní noviny, který připravují žáci v literárním kroužku.

Vyučování probíhá v běžně vzniklých třídních kolektivech a jeho organizace je v souladu s § 9 vyhlášky č. 291/1991 Sb. Rozvrh hodin plně respektuje hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin pro jednotlivé ročníky. Z řazení předmětů je zřejmá snaha reagovat v průběhu dne na postupující zatížení žáků. Řád školy obsahově naplňuje § 15 výše uvedené vyhlášky. I když je aktualizovaný, pozitivní změny v atmosféře vzájemných vztahů učitel-žák – rodič v něm zachyceny nejsou.

Rada školy není zřízena. V jednotlivých třídách pracují aktivity Sdružení rodičů, které zároveň s výborem na celoškolní úrovni podporují činnost školy zejména finančně. Členové výboru, který tvoří zástupci jednotlivých tříd, připomínají na svých schůzkách práci školy, o níž jsou

podrobně informováni, a předkládají i řadu podnětů. Zákonní zástupci žáků získávají potřebné informace průběžně prostřednictvím žákovských knížek, na třídních a konzultačních schůzkách (čtyřikrát ročně). Specifickou formou spolupráce jsou pro rodiče organizované společenské a kulturní akce. Na veřejnosti se škola prezentuje tradicí v zaměření na výtvarnou výchovu a projektovou výuku, organizováním uměleckých výstav žáků i dospělých, kulturními akcemi i řadou mimovyučovacích aktivit školní družiny a školního klubu. O své práci rovněž informuje ve školním časopise a městském zpravodaji.

Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 je zpracovaná v souladu s §17 e odst. 2, 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva je přehledná, podává vyčerpávající množství informací a má vypovídací hodnotu. Název školy, pod kterým je vedena v síti škol, se neshoduje s názvem, který uvádí zpráva. Souhlas se zveřejněním osobních údajů je podle § 5 odst. 5 zákona č. 101/2000Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů k výroční zprávě doložen.

Rozhodnutí ředitele jsou včasná, konzultace s členy kolektivu o možnostech realizace jednotlivých úkolů pozitivně ovlivňuje vzájemnou spolupráci všech pracovníků, zejména při přípravě a realizaci mimovyučovacích a mimoškolních akcí a celoškolních projektů.

Vedení a motivování pracovníků

System řízení vychází z jednoznačně stanovených dlouhodobých i krátkodobých cílů. Jako prostředky slouží dílčí plány, provozní a operativní porady. Řízení je demokratické, participace zástupců poradních orgánů je nevýrazná, připomínky členů kolektivu ředitel akceptuje. Autoritativně se projevuje v případě potřeby, a to především v zájmu prosazení aktivit směrem k žákům a ve směru prezentace práce školy. Při vedení kolektivu využívá ředitel vztahy spolupráce a ochoty ke spolupráci v týmech, které se formují v práci na konkrétních úkolech. Hodnocení, které podle ředitele následuje vždy po skončení daného úkolu, působí motivačně a je tak součástí pravidelného sebehodnocení školy. Účinnost řízení snižuje podcenění významu práce s informacemi a zejména s informacemi zpětné vazby.

Podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků jsou vytvořeny a řadou pedagogických pracovníků i využívány (projekty celoškolní a celoroční, jednotlivé pro 1. a 2. stupeň, ročníky i třídy, i projekty nad rámec vyučování – oblast volnočasových aktivit, zapojení učitelů do dalšího vzdělávání). Vzhledem k faktu, že škola v průběhu několika posledních let řeší generační problém, nový kolektiv kvalifikovaných učitelů, jako základní předpoklad dalšího pozitivního vývoje, se průběžně tvoří. Výběr vzdělávacích kurzů a dílen se řídí vzdělávacími potřebami i individuálními zájmy pedagogů.

Podmínky pro vyplacení jednotlivých položek platu jsou všem pracovníkům známy. Vyhodnocování práce je prováděno v pravidelných termínech, aktuálně při změně stávajících podmínek. Motivačně na kolektiv působí i skutečnost, že řada učitelů již byla ředitelem navržena na ocenění v rámci okresu. Sebehodnocení provádí škola průběžně v návaznosti na realizaci úkolů měsíčních plánů, na provozních poradách a pedagogických radách.

Inspekce si ověřila, že plánovaná forma metodického vedení nekvalifikovaných učitelů je nefunkční a přidělené patronáty pojalí vyučující formálně. Po zjištění stavu věcí, na podnět inspekce, ředitel zpracoval konkrétní požadavky na uvádějící učitele a jejich práci se začínajícími a nekvalifikovanými učiteli a vymezil i jejich pravomoce.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001, který je rozpracovaný na jednotlivé měsíce a sleduje výchovně-vzdělávací činnost pedagogických

pracovníků i správu školy. Zápisy o provedených kontrolách a hospitacích byly i za minulý školní rok předloženy. Podle ředitele jsou pracovníci o výsledcích kontrol informováni na pracovních poradách. Zpětná vazba, jako nedílná součást kontrolní činnosti, chybí.

Pro hodnocení kvality výuky využívá ředitel hospitace. Převážně v průběhu měsíce září již navštívil všechny nově příchozí pedagogy. Byly předloženy kontrolní písemné práce z matematiky s podrobně provedenou analýzou., která slouží učitelům k posouzení úrovně znalostí žáků. Podle finančních možností objednává ředitel pro 9. ročník standardizované testy (Kalibro). Rovněž provádí analýzu závěrečných písemných prací z matematiky a českého jazyka s ohledem na objektivitu klasifikace výkonu. Technické a bezpečnostní prohlídky zařízení a vybavení budovy zajišťuje ředitel ve spolupráci se zřizovatelem, vždy ve stanovených termínech.

Hodnocení kvality řízení

Podíl ředitele na udržování tradice v zaměření školy a realizaci projektové výuky je výrazný. Zjištěné nedostatky jsou výsledkem podcenění jednoho z nejdůležitějších prvků řízení-zpětné vazby. Ohodnotit je nutné pozitivní reakci ředitele ve směru odstranění zjištěných nedostatků.

Plánování je posouzeno jako velmi dobré, organizování, vedení a motivování má úroveň spíše nadprůměrnou, kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako průměrné. Kvalita řízení má spíše nadprůměrnou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Pedagogický kolektiv tvoří 24 pedagogických pracovníků, z nichž tři mají pouze částečný úvazek (dva jsou důchodci).
- V rámci nabídky pro využití volného času žáků jsou zavedeny nepovinné předměty: zájmová tělesná výchova a informatika, škola zabezpečuje rovněž výuku náboženství.
- Mimoškolní zájmovou činnost organizuje škola formou kroužků: šachového, počítačového, angličtiny, přípravy z matematiky a přípravy z českého jazyka. Další kroužky pracují v rámci školní družiny (4) a školního klubu (11).
- Žáci se účastní řady soutěží a olympiád jejichž podrobný přehled uvádí výroční zpráva. Výrazných úspěchů dosahují ve výtvarných soutěžích, a to i v národních a celonárodních kolech.
- Škola připravuje vlastní projekty, a to jak celoškolské, tak i v rámci jednotlivých tříd. V letošním školním roce již úspěšně realizovala projekt se sportovní tematikou „Olympijské hry“, další, například se zaměřením na cizí jazyky, ekologii a lidové tradice, jsou rozplánovány na školní rok.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol čj. OSO-648/99 s platností od 1. září 1999,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku navštěvujících školu ve školním roce 2000/2001,
- plán práce školy ve školním roce 2000/2001 a jeho přílohy (plán kontrolní a hospitační činnosti, návrhy projektů a projektového vyučování),
- tematické plány zpracované pro školní rok 2000/2001,
- řád školy a rozvrhy hodin,
- záznamy z pedagogických rad,
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů),
- protokoly o konání komisionálních zkoušek,
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- podkladová inspekční dokumentace pro základní školy.

ZÁVĚR

Pozitiva

- podíl ředitele na udržování tradice v zaměření školy a vytváření podmínek k realizaci projektů,
- dlouhodobě a úspěšně probíhající realizace celoškolských a dílčích výchovně-vzdělávacích projektů,
- pestrá, nadstandardní nabídka aktivit pro využití volného času a uspokojení individuálních zájmů žáků,
- okamžitá reakce vedení školy na řadu podnětů k řízení z pohledu zásad současného školského managementu.

Negativa

- nekvalifikovaná výuka,
- převažující méně podnětné vyučovací metody,
- nefunkční systém vedení nekvalifikovaných učitelů a učitelů s krátkodobou praxí,
- pověření tří učitelů výchovným poradenstvím,
- v rámci řízení nedocenění významu zpětné vazby,
- zastaralé učební pomůcky, neúplně obnovená řada učebnic na 2. stupni, nedostatečné vybavení počítačovou technikou.

Doporučení

- „klasické“, vyučovací metody doplňovat aktivizujícími formami učení; ústupem od frontálního vyučování ve prospěch diferenciaci respektovat individuální možnosti a předpoklady žáků,
- práci metodických orgánů zaměřit na odbornou stránku výuky, rozšířit a konkretizovat vlastní metodickou činnost,

- propracovat systém pravidelné kontrolní činnosti zaměřené na výsledky učení na obou stupních, ve všech ročnících a ve všech třídách,
- vytvořit systém účinné zpětné vazby,
- zvážit možnost zvýšení hodinové dotace pro matematiku a český jazyk alespoň v některých ročnících,
- umožnit rodičům ovlivnit v rámci možností školy individuální vzdělávací nabídku,
- ve spolupráci se zřizovatelem řešit možnost vybavení školy aktualizovanými učebnicemi, metodickými pomůckami názorného i lexikálního charakteru a potřebným počtem počítačů.

Základní škola T. G. Masaryka ve Fulneku naplňuje základní požadavky realizovaného vzdělávacího programu v oblasti plánování, hodinové dotace výuky a souladu obsahu učiva s učebními osnovami. Nebylo zjištěno porušení obecně platného právního předpisu. Materiálně-technické podmínky jsou průměrné, učební pomůcky převážně zastaralé, fond učebnic není plně obnoven, vybavení počítačovou technikou je nedostačující. Vyučovací technika je k dispozici v dostatečném množství a v mnoha hodinách měla své uplatnění. Zejména výuka na 1. stupni není plně zabezpečena učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, což se negativně projevilo i v hospitovaných hodinách.

Kvalita výuky je průměrná a má ve všech sledovaných předmětech srovnatelnou úroveň. Aplikované vyučovací metody jsou málo podnětné a nevytváří podmínky pro aktivní zapojení žáka do procesu učení. Rezervy vykazuje motivace výkonu a využívání prostředků pozitivního posilování žákovských činností. Inovativními prvky jsou celoročně realizované výchovně-vzdělávací projekty. Formy práce uplatňované při projektové výuce v hodinách sledovány nebyly.

Řídící činnost vychází z dlouhodobých cílů, které konkretizují úkoly ročního plánu práce. Preference v jednotlivých oblastech práce jsou stanoveny a vychází z analýzy podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází. Ředitel nevyužívá možnost přenosu kompetencí na nižší stupně řízení. V kontrolním systému se negativně projevuje absence zpětné vazby, která zajišťuje vzájemnou informovanost partnerů a ověřuje účinnost přijatých opatření.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou čerpány účelně.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková v. r.
Členové týmu	Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.	Zdeněk Novotný v. r.
	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová v. r.

V Novém Jičíně dne 24. října 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. října 2000

Razítko

Ředitel školy Podpis

Mgr. Milan Raška

Milan Raška v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci v Novém Jičíně, Štefánikova 9 do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nový Jičín	2000-11-07	144 269/00-11128
Zřizovatel MěÚ Fulnek	2000-11-07	144 270/00-11128
Rada školy není zřízena	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány